

Türkçe

3

**KAZANIM
ODAKLI** **HİBA**

Konu Anlatımı • Bol Alıştırma
Çözümlü Sorular

tudem®

KAZANIM ODAKLI HBA 3.SINIF / TÜRKÇE

©Tudem Eğitim Hiz. San. ve Tic. AŖ
1476/1 Sokak No: 10/51 Alsancak / Konak / İZMİR

YAZARLAR: Tudem Yazı Kurulu
DİZGİ VE GRAFİK: Tudem Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Ŗti.
EskiŖehir Yolu 40. km BaŖkent OSB 22. Cadde No: 6 Malıköy / ANKARA
0 312 284 18 14

ISBN: 978-605-285-080-0
YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 45041
MATBAA SERTİFİKA NO: 16031

Tüm hakları saklıdır.
Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın
tekrar üretilemez, bir eriŖim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde
elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

Sevgili Öğrenci,

İyi bir eğitim almak, geleceğinizi en iyi ve istediğiniz biçimde şekillendirebilmeniz için en önemli etmendir. İyi bir eğitimin temelinde ise dili doğru ve düzgün kullanmak yatar.

İnsan sosyal bir varlıktır ve tüm hayatı boyunca başkalarıyla iletişim hâlinindedir. İletişim kurarken de kullandığı en önemli, en temel araç dildir. Dil, seslerden oluşmuş bir anlaşma aracıdır. Doğru edinilen dil becerileri, kişiye hayatı boyunca gerek eğitim alanında gerekse sosyal alanda pek çok avantaj sağlar.

Türkçe dersinin temel amacı, öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil becerileri ve zihinsel beceriler kazanmaları, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmeleridir. Dil becerilerinin ve yeterliliklerinin geliştirilmesi, diğer tüm alanlarda öğrenme, kişisel ve sosyal gelişme ile mesleki becerileri edinmenin ön şartı olarak kabul edilmektedir.

Bu kitapta hayatı şekillendirmede büyük bir öneme sahip olan dil becerilerini geliştirme amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı temel alınmış ve kazanımlar sınıf düzeyine uygun olarak işlenmiştir. Ayrıca tematik yaklaşım benimsenmiş ve kazanımlara, seçkin metinler üzerinden işlevsellik kazandırılmıştır. Bu kitap sayesinde hem Türkçe dersinin kazanımlarını edinecek hem de yeni şekillenmekte olan dil becerilerinizi geliştirme imkânı bulacaksınız.

Başarı dileklerimizle...

Yazı Kurulu

Kazanım Odaklı

: Hepsi 1 Arada

Kısa Bilgi Alanları

Değişen tasarımı daha kolay akılda kalan özet bilgi alanlarından oluştu.

Çözümlü Sorular

✓ işareti ile belirtilen sorular farklı düzeylerde seçildi ve kitabın son bölümünde çözüldü.

Kazanım Odaklı

Kısa bilgi, alıştırma ve soru alanları kazanımlara göre düzenlendi.

Örnek Sorular ve Çözümler

Anahtar soru tiplerinde örnek sayısı artırıldı ve çözümler aşama aşama verildi.

Testler ve Alıştırmalar

Testler ve alıştırmalar konulara göre düzenlendi.

Bol Alıştırma

Bireysel ve pekiştirici alıştırmalar kazanımların yerleşmesine daha fazla katkı sağlıyor.

1- Tema: Erdemler

NEZAKET KURALLARI.....	8
Alıştırma: Uygun İfadeler.....	10
Alıştırma: Nezaket İfadeli Diyaloglar	11
Okuduğunu Anlama: Sihirli Sözler	12
Kazanım Pekiştirme Testi.....	18
SÖZLÜK VE KİTAP KULLANIMI.....	19
Alıştırma: Resimli Sözlük: Ev.....	22
Alıştırma: Şiirdeki Sözcükler	23
Etkinlik: Doğru Kullanıyorum.....	24
Alıştırma: Yer Değiştirenler	27
Alıştırma: Görsellerle Sözcükler	28
HARFLERİ DOĞRU YAZALIM.....	29
Alıştırma: Harflerimiz	30
Alıştırma: Yansıma Sözcükleri Yazalım	31
Okuduğunu Anlama: Küçük Bir Gezinti.....	32
Alıştırma: İkilemeleri Yazalım	36
Kazanım Pekiştirme Testi.....	37
Kavrama Testi	38

2 - Tema: Çocuk Dünyası

SÖZCÜĞÜN ANLAMI	42
Alıştırma: Çağrışımları Ne.....	45
Alıştırma: Sözcüklerin Anlamları	46
Alıştırma: Hecelerden Sözcüklere.....	47
Alıştırma: Hangi Anlamda Kullanılmış?.....	48
Etkinlik: Müzik Aletli Bulmaca	49
Okuduğunu Anlama: Resim Yapmak	50
Kazanım Pekiştirme Testi.....	56
ZİT ANLAMLI SÖZCÜKLER.....	59
Alıştırma: Zıt Anlamlısını Seç.....	60
Alıştırma: Görsellerle Zıt Anamlılar.....	61
Okuduğunu Anlama: Dört İşlemde Mutluluk.....	62
Alıştırma: Cümlelerdeki Zıt Anamlılar	65
Alıştırma: Atasözlerini Yazalım	66
Kazanım Pekiştirme Testi.....	67
NOKTA (.) VE KISA ÇİZGİNİN (-) KULLANIMI	69
Alıştırma: Cümleler Yazıp Noktalayalım	71
Alıştırma: Nokta Konur mu, Konmaz mı?	72
Alıştırma: Sözcükler ve Heceleri	73
Alıştırma: Satıra Sığmayan Sözcükler	74
Alıştırma: Noktalayalım	75
Okuduğunu Anlama: Kardan Adam	76
Kazanım Pekiştirme Testi.....	78
Kavrama Testi	79

3- Tema: Millî Mücadele ve Atatürk

CÜMLE BİLGİSİ	84
Alıştırma: Cümle Oluşturalım	86
Alıştırma: Boşlukları Dolduralım	87
Alıştırma: Hangisi Dışarıda Kalır?	88
Etkinlik: Görsellerden Cümleye	89
Kazanım Pekiştirme Testi.....	90
EŞ ANLAMLI SÖZCÜKLER.....	92
Alıştırma: Görsellerle Eş Anamlılar	93
Okuduğunu Anlama: Uç Minik Serçem.....	94
Alıştırma: Anamlı Bulmaca	97
Alıştırma: Hangi Sözcük, Eş Anamlısı Ne?.....	98
Kazanım Pekiştirme Testi.....	99
ŞİİR.....	101
Okuduğunu Anlama: Mustafa Kemal	102
Alıştırma: Tamamlayalım.....	105
Kazanım Pekiştirme Testi.....	107
Kavrama Testi	108

4- Tema: Bilim ve Teknoloji

EŞ SESLİ SÖZCÜKLER.....	112
Alıştırma: Hangi Sözcük?.....	113
Etkinlik: Görsellerle Eş Sesiiler	114
Alıştırma: Cümlelerdeki Eş Sesiiler	116
Alıştırma: Şiirdeki Eş Sesiiler	117
Kazanım Pekiştirme Testi.....	118
BÜYÜK HARFLERİN KULLANIMI.....	120
Alıştırma: Doğru mu, Yanlış mı?	121
Alıştırma: Doğrusunu Yazalım	122
Alıştırma: Şiiri Düzenleyelim.....	123
Okuduğunu Anlama: Uçakla Yolculuk.....	124
Kazanım Pekiştirme Testi.....	128
VİRGÜL (,) VE KESME İŞARETİNİN (') KULLANIMI... 129	
Alıştırma: Cümleleri Noktalayalım	130
Alıştırma: Metni Noktalayalım	131
Okuduğunu Anlama: Bir Zamanlar Su Taşıtları	132
Kazanım Pekiştirme Testi.....	135
Kavrama Testi	136

5 - Tema: Millî Kültürümüz

OKUDUĞUNUN ANLAMA.....	140
Alıştırma: Güneş'in Gücü	142
Alıştırma: Son Ümit	146
Alıştırma: Horoz ile Tilki.....	148
Alıştırma: Konusu ve Ana Fikri Ne?	151
Kazanım Pekiştirme Testi.....	153

İKİ NOKTA (:) VE

SORU İŞARETİNİN (?) KULLANIMI	155
Alıştırma: Cümleleri Değiştirelim.....	157
Alıştırma: Hangi İşaretin Görevi?.....	158
Alıştırma: Noktalayalım	159
Okuduğunu Anlama: Kaval Çalan Balıkçı.....	160
Kazanım Pekiştirme Testi.....	164
Kavrama Testi	165

7 - Tema: Sağlık ve Spor

GÖRSEL OKUMA.....	196
Alıştırma: Tabloyu Yorumlayalım	198
Alıştırma: Oyun Yönergesi Yazalım	199
Etkinlik: Kroki Okuyup Çizelim.....	200
Alıştırma: Ürün Etiketleri ve Kullanım Kılavuzu	201
Kazanım Pekiştirme Testi.....	202

ÜNLEM İŞARETİNİN (!) KULLANIMI .....

203	
Alıştırma: Cümleleri Noktalayalım	204
Okuduğunu Anlama: Yaramaz Trafik Lambası	205
Kazanım Pekiştirme Testi.....	211
Kavrama Testi	212

6 - Tema: Okuma Kültürü

HİKÂYE (ÖYKÜ), OLUŞ SIRASI,

GERÇEK VE HAYALÎ ÖGELER.....	170
Alıştırma: Gülmek Yakıştırdı Ona	172
Alıştırma: Hoca ile Eşeği	174
Etkinlik: Masal Oluşturalım	176
Alıştırma: Tırtıldım, Kelebek Oldum.....	178
Alıştırma: Ormanın Öyküsü.....	179
Okuduğunu Anlama: Çoban Hikâyesi	180
Alıştırma: Makarna Yapalım.....	182
Kazanım Pekiştirme Testi.....	184

UZUN ÇİZGİNİN (–) KULLANIMI .....

186	
Okuduğunu Anlama: Okul Servisi	187
Kazanım Pekiştirme Testi.....	190
Kavrama Testi	191

8 - Tema: Doğa ve Evren

TIRNAK İŞARETİNİN (" ")KULLANIMI	216
GÜNLÜK VE ANI.....	217
Alıştırma: Hangi İşaret, Niçin?.....	218
Alıştırma: E-Postayı Yanıtlayalım	219
Alıştırma: Yazalım.....	220
Alıştırma: Görsellerde Neler Anlatılıyor?	221
Alıştırma: Form Dolduralım	222
Etkinlik: Mektup Yazalım	223
Okuduğunu Anlama: Mutsuz Karga	224
Kazanım Pekiştirme Testi.....	229
Kavrama Testi	230

Yanıt Anahtarı

Yanıt Anahtarı.....	233
Kaynakça	264

Kazanımlar:**1. Bölüm: Nezaket Kuralları****T.3.1. DİNLEME/İZLEME**

T.3.1.12. Dinleme stratejilerini uygular.

T.3.1.13. Konuşmacının sözlü olmayan mesajlarını kavrar.

T.3.2. KONUŞMA

T.3.2.3. Çerçevesi belirli bir konu hakkında konuşur.

T.3.2.4. Konuşma stratejilerini uygular.

T.3.2.5. Sınıf içindeki tartışma ve konuşmalara katılır.

T.3.3. OKUMA-Akıcı Okuma

T.3.3.6. Okuma stratejilerini uygular.

2. Bölüm: Sözlük ve Kitap Kullanımı, Harfleri Doğru Yazalım**T.3.3. OKUMA-Akıcı Okuma**

T.3.3.1. Okuma materyallerindeki temel bölümleri tanır.

T.3.3.5. Farklı yazı karakterleri ile yazılmış yazıları okur.

T.3.4. YAZMA

T.3.4.13. Harfleri yapısal özelliklerine uygun yazar.

T.3.4.17. Yazma stratejilerini uygular.

Hülya, bisikletine bindi ve dışarı çıktı. Bisiklet sürerken her zaman çok dikkatli davranırdı. O gün de öyleydi. Ta ki arkadaşı Zeynep'i görene kadar.

– Merhaba, Zeynep.

Karşıdan gelen Münevver Hanım'ı fark etmişti etmesine ama artık çok geçti.

– Münevver teyzeciğim, çok özür dilerim. İstemedim oldu. Sizi sonradan fark ettim. Bir şeyiniz yok ya!

– Önemli bir şeyim yok. Ancak bundan sonra daha dikkatli olmalısın.

– Merak etmeyin. Öyle yapacağım. Tekrar kusura bakmayın. İyi günler.

Yukarıdaki metinde altı çizili ifadelere dikkat ettiniz mi? Günlük hayatta bu ifadeleri sık sık duyuyor musunuz?

Günlük hayatta kendimizi ifade etmek ve başkalarıyla iletişim kurmak için çoğunlukla sözlü iletişim kurarız. Konuşmalarımızda kendimizi doğru olarak ifade etmek ve başkalarıyla sağlıklı bir iletişim kurmak için birtakım kurallara dikkat etmeliyiz:

- Her konuşmanın konusu vardır. Konuşmalarımızda konu dışına çıkmamalıyız.
- Sözcükleri anlamlarına uygun kullanmalıyız.
- Sözcükleri doğru telaffuz etmeye (söylemeye) özen göstermeliyiz.
- Başkalarının sözlerini kesmemeli, onları dikkatlice dinlemeliyiz.
- Nezaket kurallarına uygun davranmalıyız.
- Olay, durum ve kişilere uygun, yerinde hitap ifadeleri kullanmalıyız.
- Konuşurken ve dinlerken karşımızdakiyle göz teması kurmalıyız.
- İşitilebilir bir ses tonuyla konuşmalıyız.
- Sınıf içinde konuşacaksa söz almalıyız.

Başkalarına karşı saygılı ve nazik davranmaya **nezaket** denir. Günlük hayatımızda nezaket ve görgü kurallarına uygun davranmalıyız. Etrafımızdaki kişilere kaba sayılabilecek söz ve davranışlarda bulunmamalıyız. Yaşadığımız olaylara ve içinde bulunduğumuz durumlara uygun nezaket ifadelerini kullanmalıyız.

Bazı nezaket ifadelerini ve hangi durumlarda kullanıldığını aşağıdaki şekilde görebiliriz:

● ● Alıştırma: Uygun İfadeler

TEMA 1 // Erdemler

Aşağıdaki görselleri inceleyin. Bunlardan yararlanarak konuşmaları uygun nezaket ifadelerini de kullanarak tamamlayın.

1

Ege: Anneciğim, alışveriş listesi hazırlamamız işimizi ne kadar da kolaylaştırdı!

Annesi: Evet Ege'ciğim. Ne alacağımızı bilince boş yere gezmemiş oluyoruz.

Ege: Sevdiğim meyvelerden almak için şu reyonaya da gidelim mi .....

Annesi: .....

2

Selin Hanım: İyi günler Ali Bey.

Ali Bey: .....

Selin Hanım: Karşıya geçmenizde yardımcı olabilirim. Hem paketinizi de taşıyım.

Ali Bey: .....

Selin Hanım: .....

3

Yağız: Merhaba Sıla. Nasılsın?

Sıla: .....

Yağız: Aa! Oyuncağın ne kadar da güzelmiş.

Sıla: .....

İstersen beraber oynayabiliriz.

Yağız: .....

Aşağıdaki görselleri inceleyin. Görsellere ve verilen açıklamalara uygun nezaket ifadelerini kullanarak kısa diyaloglar yazın.

1

İlknur, otobüstedir ve oturmaktadır. Yaşlı birinin bindiğini görür ve ona yer verir:

.....
.....

2

Melis Hanım ve Mehmet Bey, ev almak istemektedir. Emlakçıya giderler ve beğendikleri evi satın almaya karar verirler:

.....
.....

3

Begüm Hanım, karnı acıkınca yemek yemek için bir restorana girmiştir. Sipariş verecektir:

.....
.....

4

Cemal, satranç turnuvasına katılmış ve birinci olmuştur. Arkadaşı Can'la konuşmaktadır:

.....
.....

SIHIRLİ SÖZLER

O sabah hava çok güzeldi. İki arkadaş, kaldırımın kenarına oturmuş, ileride, yeni aldığı bisiklete binmeye çalışan Ali'yi seyrediyorlardı. Ali acemiydi. Bisikletin üstünde durabilmek, pedalları çevirebilmek için olağanüstü gayret sarf ediyor, fakat beceremiyordu.

Mehmet:

– Gel dedi, gidip bir de biz deneyelim. Küçük Bedri, hayretle arkadaşına baktı. Bisiklet daha yeni alınmıştı. Ali'nin gözü onun üstündeydi. Sonra Ali çok hassas bir çocuktu... Mehmet'in peşinden yürürken vermeyeceğinden, geri çevrileceğinden emindi. Mehmet, arkadaşının düşüncelerini tahmin ediyor, biraz da bu nedenle, onu şaşırtmak için gidiyordu. Ali'nin yanına vardıklarında:

– Günaydın Ali, dedi. Bisikletini güle güle kullan. Çok güzel! Güle güle kullan, diye tekrarlardı. Ali:

– Teşekkür ederim, dedi. Ama binemiyorum.

– Alışırısın, çok kolay. Ağabeyimininkine de satmadan önce çok binerdim. Lütfen, izin verir misin? Bir deneyeyim.

– Tabii. Bedri, her şeyden çok Ali'ye şaşırmıştı.

Bedri niçin şaşırmış olabilir? Tahmininizi yazın.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Onun bu kadar iyi olduğunu hiç, ama hiç bilmiyordu. Şu an öylesine bir görünüşü vardı ki, istese belki Bedri'yi bile bindirirdi... Ama Bedri binemezdi. Hele yalnız başına hiç... Hem alışık değildi, hem de boyu yetişmezdi... Fakat hâlâ inanmıyordu. Nasıl vermişti bisikleti Ali!.. Mehmet sihirli sözcükleri bile kullanmamıştı. Kullanmamıştı ama!.. Öyle ya... Bedri, arkadaşının konuşmasında bir başkalık olduğunu farkındaydı. Mehmet bisikleti basit cümlelerle istememişti. Bir takım güzel, anahtar sözcükler kullanmıştı. Ne demişti? LÜTFEN, TEŞEKKÜR EDERİM, İZİN VERİR MİSİN? GÜLE GÜLE KULLAN, GÜNAYDIN... Oysa Bedri'ye komik geliyordu bu sözcükler. O, utandığından ömründe böyle bir sözcük kullanmamıştı. Birden Mehmet'in başarısındaki sırrı çözer gibi oldu.

Hiç düşünmeden ok gibi yerinden fırladı. Selim Efendi'nin bahçesine girdiğinde yüreği garip bir heyecanla çarpıyordu. Selim Efendi, yine şeftalileriyle meşguldü. Bedri yaklaştı:

– Kolay gelsin Selim amca, dedi.

– Sağ ol.

Bedri, dalları eğilen şeftali yüklü ağaçları göstererek:

– Ne güzel şeftaliler, diye ekledi.

– Lütfen bir tane verir misin?

Selim Efendi başını kaldırıp şüpheyle Bedri'ye baktı. Onun nezaketle bir şey isteyebileceğine inanamıyordu.

– Seç, beğendiğini kopar, dedi.

– Teşekkür ederim, diye kekeledi. Şeftaliyi yerken sihirli sözcükleri düşünüyordu.

“Evet, o günden sonra bilip de kullanmamakta direndiği bazı sözcüklerin sihrine artık inanıyordu...”

Birsen Türköz GÜNGÖR

● ● Okuduğunu Anlama: Sihirli Sözcükler

Aşağıdaki soruları metne göre yanıtlayın.

- 1 Metinde geçen bazı sözcükler aşağıda verilmiştir. Bunların anlamlarıyla ilgili tahminlerinizi yazın. Daha sonra sözcüklerin anlamlarını sözlükten bulun ve tahminlerinizin doğru mu, yanlış mı olduğunu işaretleyin.

pedal: .....

D

Y

olağanüstü: .....

gayret: .....

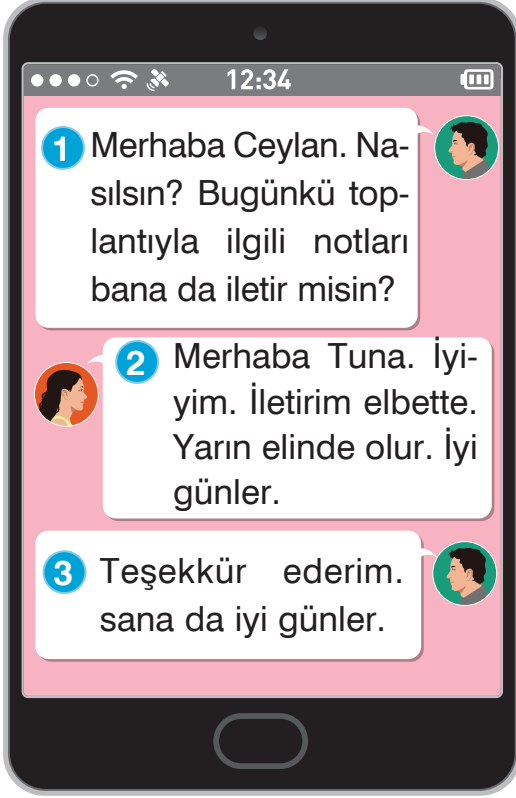
hassas: .....

sarf etmek: .....

direnmek: .....

Nezaket Kuralları

1.

Numaralanmış mesajların hangilerinde nezaket ifadelerine yer verilmiştir?

- A) 1 ve 2   B) 1 ve 3
C) 1, 2 ve 3

2. Aşağıdakilerden hangisi konuşma kurallarından biri değildir?

- A) Kısık sesle konuşmak
B) Karşımızdakine uygun hitaplar kullanmak
C) Sözcükleri doğru telaffuz etmek

3.

Merhaba. Adım Can. Aynı apartmanda oturuyoruz.

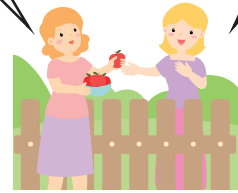

Can ve Tamer yeni tanışmaktadır. Buna göre Tamer'in kullanacağı ifade aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) Hoşça kal.
B) Kusura bakma.
C) Tanıştığımıza sevindim.

4.

Buyurun. Bu elmaları henüz topladım.

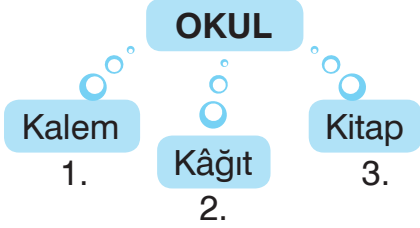

Konuşma balonuna getirilmesi uygun olan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rica ederim.
B) Sağ olun.
C) Lütfen.

Sözlük Sırası

5.

Şekilde “okul” sözcüğünün çağrıştırdıkları sözlük sırasına göre yazılı olmalıdır.

Buna göre hangi iki sözcük yer değiştirmelidir?

- A) 1 ve 2   B) 1 ve 3
C) 2 ve 3

6. Aşağıdaki sözcük dizilerinin hangisinde sözcükler, sözlük sırasına göre dizilmiştir?

- A) Sevgi - Samimiyet - Saygı
B) Güven - Gayret - Gizlilik
C) Doğruluk - Dostluk - Dürüstlük

7.

Heceleri karışık olarak verilen sözcük, sözlükte aşağıdakilerin hangisinden önce yer alır?

- A) Parlamak
B) Gökyüzü
C) Bilgili

8. 1.

2.

Kış Giysileri

3.

Görsellerle anlatılan kış giysilerinin adlarının sözlük sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1 - 3 - 2   B) 2 - 3 - 1
C) 3 - 2 - 1